

Jij zei ook net van de Franse revolutie is het begintig geweest voor de moderne politiek.

Waar blijkt dat dan uit?

Op de links-rechts, onze verdieven zaten rechts van de voorzitter, en de progen zitten links van de voorzitter.

We maken het uit.

Dat is in de Franse revolutie zo begonnen?

Ja, zo is dat daar begonnen.

Maar wat de kern van de zaken is, is dat niet een vorst van God gegeven, het recht heeft om ons te besturen.

Maar dat we daar geen bal meer van geloven, maar dat we feiten vinden dat we onszelf moeten besturen.

Het is wel awesome, kan je het mij horen?

Vandaag bespreken wij in deze podcast een onderwerp uit de geschiedenis dat al vaak is aangedragen,

maar het gaat er nu echt van komen, de Franse revolutie.

Ja, we moeten iets aan de Franse revolutie doen, wat toch maar al een vrij complex en een onvangrijke verschijnsel is, maar dat schaan we dan toch met doen, ik ga wel de grote lijnen trekken, dus de details die zullen misschien her of der gaan verloren, gaan in een grote verhaal.

Laten we maar beginnen met wat volgens iedereen natuurlijk het begin is van de Franse revolutie, namelijk de bestorming van de Bastille op 14 juli van het jaar 1789.

Die Bastille was een soort middeleeuwse dwangburgt, uiteindelijk bleken er maar 7 gevangenen in te zitten, ze hebben de directeur van de Bastille op vrij kwalijke wijze gelinst en ten slotte is de Bastille volledig afgebroken, er is nu een plein zoals je weet, de Platelhaastie neem ik aan dat het heet, maar het is eigenlijk niet het begin van de revolutie, het lijkt wel het begin van de revolutie, het is wel het begin van laten we zeggen de gewelddadige kans van de revolutie, dat wel, maar de revolutie was eigenlijk eerder begonnen, denk wel ruim 2 maanden eerder begonnen dan die 14 juli, want wat had zich afgespeeld daarvoor, voor de bestorming van de Bastille, eigenlijk was al enkele jaren advaartrijk grote organisatorisch en met name financiële problemen, de Franse staat niet waar wisten eentjes niet aan elkaar te knopen, had dure oorlogen gevoerd, maar wisten eigenlijk niet hoe die problemen structureel kon worden opgelost, dus de slotte was besloten dat het misschien het beste was om de Staten generaal bijeen te roepen, want dan zou je die staatig generaal bijvoorbeeld kunnen voorstellen om iets andere belastingen te hervuren, voor het hele budgetaire proces van de overheid op een andere manier aan te pakken, laatste keer dat de Staten generaal bijeen waar gekomen was aan het begin van de 17e eeuw, dus je kunt ook zeggen het werd tijd om dat een keertje te doen, hoe zaten die Staten generaal in elkaar, dat was eigenlijk een in drie gedeeld systeem, je had een Staten generaal voor de haddel, je had er een voor de geestelijkheid en je had er een voor de derde stand, en in 1788 is het parool uitgegaan, er komt een nieuwe vergadering van de Staten generaal, je begrijpt als dat een drie gedeeld systeem is en je zou aanstemmen, dat in principe de derde stand altijd zou worden overstemd bij de haddel en de geestelijkheid, die ook wat deftiger waren en zovoort, meer en meer recht en zo ver, die Staten generaal kwam bijeen, in mei begint mei van het jaar 1789, en eigenlijk

al heel snel is in die vergadering van de Staten generaal een koep gepleegd door de derde stand, daarmee begint eigenlijk de Franse revolutie, want die derde stand heeft gezet, wij zijn eigenlijk de vertegenwoordigers van de natie, wij bepalen wat de soeveriniteit van de natie, wij zijn in allerlei opzichten het volk van Frankrijk, en het volk van Frankrijk dient de wagens soeverien te zijn, je begrijpt natuurlijk dat die geestelijkheid in allerlei van derde hallo, dat zijn we er maar niet voor, daar gaan we niet doen, de koning vond dat ook helemaal niks, dat over dit speelden ze allemaal af in Versailles, in de eerste bijeenkomsten waren in Versailles. Net buiten Parijs. Ja, maar net buiten Parijs, waar dat enorme paleis ook complex is, wat er er steeds is en wat iedereen toeristisch kan gaan bekijken, want dat is natuurlijk een van de eventuele haakjes, een van de wonderlijke effecten van dit soort van komelijke huizen, dat ze, en de ongelooflijk onrechtvaardige maatschappelijke systemen waar zij over heen staan, dat zijn staat waarom schitterende gigantische paleisen te bouwen, Versailles in Frankrijk, Schoenbroen in Oostenrijk, niet waar, het Louvre natuurlijk, wat ook een konink paleis was in Parijs, dus eigenlijk moet je eerst een korte fase hebben van enorme onheerlijkheid, dan kun je paleisen bouwen en dan komt het volk aan de macht en dan, ja, zit je al heel graag natuurlijk, bent er door zo'n woning? Ja, dat is fijn voor het beurzen, met een door zo'n woning, maar architectonisch valt er weinig te blijven en de kans dat de toeristen stroom naar de door zo'n woning komt kijken is ook niet zo verschrikkelijk groot. Maar goed, dat was, dus daar begint het mee, dat is er fijn te, een koep en dat doet zich eigenlijk al voor in juni. Een deel van de geestelijkheid en het deel van de adel is overgelopen naar die Rebelse derde stand, al in een zaak daarvoor was de derde stand, over squa aantallen, vertegenwoordigers ook al uitgeijt, dus eigenlijk zie je nu dat de spotlight valt op de derde stand en dan krijg je op 20 juni, als ik het mama goed te rennen, de eet in de kaatsbaan, waarbij eigenlijk die, die vertegenwoordiging van de derde stand, die zweert in de eet dat zij zullen blijven vergaderen, bijeen blijven komen, tot er een nieuwe grondwet is. En die hebben ze ook gemaakt, tot de zotte is er een nieuwe grondwet gekomen in 1791, maar tot die tijd zijn er allerlei andere dingen gebeurd natuurlijk. Nou, nu hebben we wel, en nu hebben we, als het ware, het voorspel is, heeft er plaats gevonden, want ook in augustus van dat jaar, ze zitten nog steeds te vergaderen in verzaaien, en dit is dus na de, dat de Bastilla gevallen is, in augustus van dat jaar beslissen ze nog een aantal enorm belangrijke zaken. Die is misschien voornamelijk een symbolisch karakter, hadden maar toch uiteindelijk van enorm gewicht zagen bleken voor dat revolutionaire proces. Want ze besluiten, dat is in augustus ergens, dat tot een verklaring over de rechter van de mens en de burger, en dat, vooral ook die verklaring voor de rechter van de mens, dat was eigenlijk wel een vrij uniek fenomeen, omdat het niet alleen ging om Franse mensen, maar in principe bedoeld was voor iedereen. En alle mensen hebben recht op, en tegelijkertijd werd ook nog in augustus, werden alle privileges, alle veldale privileges, denk aan Adel en Geestelijkheid, die werden afgeschapt. Bij de kerk, bij de kerkelijke privileges gaat, in de herfst van dat jaar, wordt in feite alle kerkelijke bezit en alle kerkelijke belastingen, worden ook opgedoekt. In feite wordt dus, zeg maar, de geestelijke stand die wordt beloofd van zijn maatschappelijke positie. Je zou het

pré-revolutionaire Frankrijk ook kunnen zien als een uniek verdienmodel van de Adel en Geestelijkheid, want die zijn er bepaald niet aan van geworden. Wat ook werd verboden door de, hoe heet het, door de vergadering, door de nationale vergadering, wat dat was, het ondertussen geworden, dat zei het in een iets later stadium, was een van de grote misstander van

het Franse systeem, namelijk dat je ambtend kon kopen. Het was ook vaak voor burgers mogelijk om een ambt te kopen en door dat ambt kon je van Adel worden. Dus in die zin was de Adel ook een betrekkelijke elastische systeem, ook dat wordt in die rondwet van 1991 wordt dat verboden.

Ondertussen, dit speelt zich allemaal nog af in de zomer van 1989 en in Verzajen. En dan gebeurt er iets interessants, want in oktober trekken de vrouwen van Parijs, althans hoeveel vrouwen uit Parijs die trekken naar Verzajen om daar te protesteren tegen het feit dat ze niks te eten hebben. Eén van de onderdelen, één van de elementen in die Franse revolutie was dat misoogsten en dat het brood ongelooflijk duur was geworden en dat mensen vaak als ze regelen hadden niks te eten halen.

En dan de Koninken familie, die natuurlijk ook een Verzajenhuizen, die was zo geschrokken van die protesterende vrouwen, dat die vraagt eigenlijk bescherming aan van de nationale vergadering en die

besluit terug te keren naar Parijs. Maar door naar Parijs te gaan en eigenlijk daadertelijk te opereren op de toezicht van de nationale vergadering, niet waar werden ze ook in zekere zin de speelbal van Parijs. En Parijs speelt in die hele revolutioneel belangrijke rol in het bijzonder de zogenaamde Saint-Culot, dat we zeggen door onderkant van de Parijse samenleving.

Waarom

Saint-Culot? Saint-Culot betekent dat je niet zo'n kuitbroek aan hebt, hé, culotte, maar gewoon zulke broek als wij aan hebben. Die te slotte, ja, misschien kun je daar een grootste succes van de Franse revolutie zien, dat de culotte, dat die verdwenen zijn van het toneel, dat als je op je verjaardag ineens je bezoekers allemaal van die kuitbroek aan heb, of van die van die, die tot die kniebroek, ik weet niet hoe je dat eigenlijk noemt. Ja, korte broek toch gewoon? Nee, nee, het is geen korte broek, het is meer, het is een korte broek met een beetje opgeplaatse pijpjes aan de bovenkant en zo.

Nou ja, zoals de adel eruit zag. Helemaal totaal verdwenen. Hebben ze onnog een miljoen dan? Ja, ik moet er misschien niet te veel over zeggen voordat je het weet, komt het weer in de mode en moet je ook zo raar uitgedost worden. Omdat eigenlijk die, dat Parijs, hoe zal ik het dat eens zeggen, de onderkant van de Parijse samenleving, ja, ik wou ook niet zeggen, het Parijse grauw of,

of, of, maar die had een sterke neiging tot radicalisering. En ook als je, als je naar de oorsprong van de terreur kijkt waar we nog over te spreken komen, dan zul je zien dat ook de Parijse succulot daar een belangrijke rol in spelen eigenlijk speelt. De Parijse bevolking, de Arme Parijse bevolking, heb die speelt sowieso een heel belangrijke rol in de hele Franse geschiedenis vanaf dat moment in de Franse revolutie, in deze eerste grote revolutie, maar ook in de revolutie van 1830, ook in de revolutie van 1848. En tot op zeker hoogte in de revolutie van 1870, 1971, maar dan is het eigenlijk afgelopen. Want het probleem was natuurlijk dat in deze revolutie, deze eerste revolutie, dat een groot deel van Frankrijk moest eigenlijk niet veel hebben van die revolutie, maar Parijs was altijd het dominante centrum. Dus wat, wat de Parijse bevolking dacht, had een enorme impact op het revolutionaire proces. Maar je voelt al in de

19e eeuw zijn geleidelijk aan de spoorwegen aangelegd en gaat eigenlijk, was het veel moeilijker voor

de Parijse bevolking om die dominante greep op het revolutionaire proces te houden. Denk daar slot aan de goal, die met die opstalt van 68 hoe is daar een heintag gemaakt. Die goalisten hebben gewoon

alle bussen van Frankrijk gehuurd, daar hebben ze alle Franse burgers niet waar van het Franse platteland ingeladen in de kleine steden en die hebben ze naar Parijs gehaald en meteen was het afgelopen met de revolutionaire impuls. Dus in die zin is de rol van Parijs duster naar drukkelijker, zodang je niet onmiddellijk rekening hoeft te houden met de rest van de Franse bevolking.

Die uiteindelijk wel degelijk ook zich verzet heeft tegen de revolutionaire plannen, want de revolutie of de revolutionaire hebben een meedoogeloze oorlog gevoerd in de Vendée, dat is Zuid-Normandie,

Zuid-West-Frankrijk, waarbij er slot bij mij weten honderdduizenden doden zou vallen. Nu hebben we dus een revolutie, de zaak heeft zich verplaatst, want ook de volksvertegerwoording verhuisde ze ook naar Parijs, de zaak heeft ze naar Parijs verplaatst en nu was de zaak dat er een nieuwe hond werd kwam en de probleem die zich voordeelde voor de revolutie was de positie van de kerk, daar hebben we de leven over gehad, die wordt eigenlijk beroofd van zijn hele machtspositie, daarna zijn eigenlijk andere kerkelijke ambten werden betaald door de overheid, dus de kerkwet afhankelijk was niet meer een aparte, goed verdiende institutie, maar was een apparaat van de overheid geworden en was afhankelijk van de overheid. Wat was de reden daarvan? Nou, de kerk was niet

populair, laten we het zo zeggen, dat de kerk een verdienenmachine was voor een piepklein elite, dat was iedereen wel duidelijk natuurlijk, sowieso het aantal kerkelijke pastoers, priesters enzovoort die vermoord zijn in de loop van het revolutionair proces, dat is aanzienlijk, dat is iets wat je heel vaak ziet bij revolutionair processen, dat de kerk dat die ook beschouwd wordt, natuurlijk als een mede onderdrukker. Wat de kerk natuurlijk ook wel slauw en eerlijk zijn, het was natuurlijk een apparaat wat er verder met de liefdingsboodschap van de heren Jezus geen klote doel van doen had, het ging natuurlijk om, wat ik al zei, het was een verdienenmachine om met mij even zo te zeggen. De problemen, nou de grondwet hebben we al even heel over gehad, die was in de maak, die is in 1991 geproduceerd, maar een van de problemen was de koning, wat te doen met de koning. In die nieuwe grondwet had hij nog wel een positie, maar was hij afhankelijk

gemaakt van, in feite, de democratische proces om even voorzichtigheidshalve zo te noemen, want als je natuurlijk zegt de nazi is soeverrein, wat heb je dan gezegd, de koning is het niet meer, de koning is een dinar van de soeverreine nazi, net als Willem-Alexander, een dinar is van de soeverreine nazi Nederland. Als we genoeg hebben van Willem-Alexander kunnen we hem zo wegstemmen, kijk maar in de grondwet, we kunnen hem gewoon door de grondwet ook wel ene sinds

te veranderen kunnen, hem laten verdwijnen. Dus eigenlijk, en dan krijgen we in de Franse revolutie, krijgen we geleidelijk aan een radicaliseringsproces, en dat radicaliseringsproces werd ook gestimuleerd door de vraag wat moeten wij precies met die koning, want die koning was nu afhankelijk geworden van, in feite, het revolutioneerde apparaat, om het zo maar te zeggen,

maar die koning zag erbij natuurlijk ook hoe langer, hoe moet dat verder, bovendien waren ze natuurlijk in het buitenland, Will Adel was naar buitenland gevlucht, allerlei Hoflui waren naar het buitenland gevlucht, en wat waren de kansen van de koning? Lodewijk, de 14e, en dan krijg je nog Lodewijk, de 15e, dat was overste opa van Lodewijk, de 16e, en Lodewijk, de 16e is de man waar we het over hebben. Je moet maar eens even naar plaatjes kijken met je een dom, dik hoofd, het was natuurlijk helemaal niet zo slecht als iedereen beweerde dat hij was, iedem Dito zijn vrouw Marie Antoinette, en die had ik ook, daar ging ook al even schrikkelijke verhalen over die niet echt recht waren, maar de vraag bleef wat te doen met die koning, en wat doet de koning en de hele koninklijke familie die probeert te vluchten, in 1791, maar de vlucht mislukt, ze worden aangehouden en ze worden witgebracht naar Parijs, maar het is natuurlijk wel duidelijk dat ze vlucht waren, het waren na samenspraak van buitenlandse verwanten, staats over de koningen en koningen, en dat betekende eigenlijk toch vonden de revolutionaire een vorm van landvergaar, dus na die vlucht in 1791, zij ze in 1792 hebben ze eerst de koning afgezet, hebben eind gemaakt naar dat koningschap, en vervolgens zijn ze een proces van start tegen de koning, de koning eigenlijk als landvergaarder, en hij wordt veroordeeld, en hij wordt de dood veroordeeld, en in 1793 hebben ze hem onthoofd, zo een plaatje waar die man van de guillotine, niet waar, die houdt zijn hoofd om al, de guillotine is het apparaat eigenlijk van het gewelddadige aspect van de Franse revolutie, en de guillotine werd voor het eerst gebruikt in 1792, de hele idee van de guillotine was een humane doodstraf, dat je er niks van zou merken, baf die bel valt, je koppestraf, het is klaar, je bent dood, je begrijpt dat er al en mensen zich er maar voor gaan, bij je eigenlijk wel om dood, leeft het hoofd niet nog, een paar seconden, al een luid die al aversproken nog een knip oogje te geven, en dat blijft eigenlijk vrij duister, of hoe lang dat hoofd dan, om meer dan een paar seconden zal het niet gaan, het kan ook zijn dat het trauma zo groot is dat je eigenlijk meteen al buitenwester bent om het met mij even zo te zeggen wat ik eigenlijk vermoed, maar natuurlijk niet zeker weet, maar het is een vraag die glotste door de eeuw, hoe is het als je onthoofd wordt, hoe lang leeft je hoofd nog zal ik mij even zeggen. Maar de guillotine is dus een Frankrijk ontdekt eigenlijk, en ja de guillotine is een ontwerp van een dokter quitant, ja het is niet anders, maar zo zit het in elkaar. Er was ook lange tijd gerucht dat de guillotine zelf ook onthoofd was, maar dat is niet zo, er schijnt wel een guillotine onthoofd te zijn, maar het was niet de uitvinder van de guillotine. Maar de guillotine hadden zij de bedoeling een humane doodstraf uit te voeren. Dat ding is massaal gebruikt die guillotine, men denkt dat er in Parijs toch zo'n 14.000 mensen onthoofd zijn in de gewelddadige fase van de revolutie waar we het zo over zullen hebben, ja en ja het onderdrukken wat wat ik al zei, grote delen van Frankrijk moesten niet veel hebben van die revolutie en het onderdrukken van die anti-revolutionaire sentimenten heeft, toch waarschijnlijk honderdduizenden doden gekost, dus de revolutie is ook een vrij omvangrijk gewelddadig spektakel geweest. We hebben nu dus de koning ons hoofd 93, maar eigenlijk vanaf 92 tot 94, dat is de meest radicale fase van de revolutie, dat radicaliseert, onder andere die Sanculot hadden gezegd, ja we zijn bang dat dan de revolutie ineens zal komen en dat zou onrecht zijn want er is nog veel werk te doen en dan zie je eigenlijk hoe geleidelijk aan die

inzichte, die ideeën en plannen van de revolutie radicaler worden. Ze beginnen bijvoorbeeld met het heel nieuw systeem van tijdrekening met het jaar 1 en het jaar 2 en het jaar 3 en die maanden kregen allemaal andere namen en je had geen weken meer maar periodes van tien dagen, kortom, er werd ook een soort van abstracte religie in het leven gehoeft als alternatief voor de Rome-Katholieke Kerk die beslotverrekening rond werd door een man in Rome en was in die zin ook niet, ook niet alles over te vertellen halen en dat is wat heet de terreur, de terreur fase van de revolutie. Dat is zeg maar dat begint in 92 en dat duurt tot 94, dan hebben ze al duizenden en duizenden mensen de kop afgehaakt, het was te slot ook en loopt het eigenlijk totaal uit de hand zoals dat zo vaak gaat. Nou ja, zo vaak, daar moeten we zo ook niet zo over zeggen. En zodanig loopt het uit de hand dat te slot de revolutionaire, daar ontstaat een breuk in het revolutionaire gezelschap, want de gemateneren zeggen jongens dit is totaal uit de hand gelopen, we moeten hiermee stoppen, het is zaak dat we de rem erop zetten want we kunnen niet eindeloos mensen blijven guillotineren, dat is gekke werk. En die gematende fractie werd geleid door Danto, die waar ik laatst

toevallig bij zo over sprak en de radicale fractie werd geleid door Robert Speer, ontspronkelijk vrienden van elkaar en hele goede kennis die bij elkaar bezoek kwamen, maar ja, ter slot de besluit Robert Speer of het dansterde radicalen, die vooral in het zogenaamde comité de salu publiek zitten, dat was een soort organisatie die, we zeggen maar rustig, een soort van diktatuur uit oefende vanwege de revolutionaire zaak, dat besluit Robert Speer en de mensen achter hem,

dat eigenlijk die gematenden dat die ook een bedreiging zijn voor de revolution, dus je begrijpt dat het loopt uit de hand en te slot te zijn, de gematenden die heten de gieromduinen en de radicalen die de Jacobijnen, het is de hip Jacobinisme en gieromdisme zou je kunnen zeggen, in elke keer in veel revoluties na de hand zie je vergelijkbare processen beopen. Het gevolgen is dat dat de slotte in 94, begin 94, worden de gieromduinen ook van hun hoofd omdaan, ja dat is een beetje een ongelijke zaak, dus eigenlijk was popprenten, waarin Robert Speer ziet, die de slotte in zijn eentje is overgebleven en die dan de beul geortuneerd, de beul die wordt ook zijn kop afgehaald, ja het

was een wonderlijk en halfgaarspectakel, dus slotte ze aan, mensen die in feite hem en ik ze hadden gedaan, maar je kon je buurman verraden, zoals dat in dit soort van situaties altijd gebeurt en die zijn dan ook van hun hoofd omdaan, het was totaal uit de hand gelopen, 94, dat is ook geen rechtband voor ze, het was dan toch in elkaar, maar het schaft wordt gereden, geloof je ook

dat hij door de straat komt, ze zouden op Speer wonen, dan roept hij ook van binnenkort ben jij aan de beurt, in het Franse ongetwijfeld en zo is het ook gegaan, want in juli 94 wordt de slotte ook te, worden de radicalen Jacobijnen opgepakt en die worden ook onthoofd, heb je bepaald dat of je naar de geütiene moest, nou de slotte dat niet, dat dat salu publiek, de commiteen, de salu publiek bepaalde dat eerst in de radicalen fase, maar de slotte heeft er een machtsschrijp plaats gevonden, dat

heet de Termidor, ja waarbij wordt gezet, het is wel mooi geweest met die revolution, maar die hiermee stoppen met die onzin en dan bij die Termidor, dat leidt het toe dat Robbe Speer, ze behoor iedereen die er iets mee te maken had, die werden ook opgepakt, die zijn allemaal onthoofd,

in de vorige zomer van 94 en dan komt het zogenaamde directoire, dat is, zeg maar, een, want dat is de paradox van deze revolutie, dat natuurlijk een revolutie was uit democratische naam, uit de hoofd van een democratische natie, waarbij iedereen gelijk was, want dat had ook de nieuwe hond vet gespeciëerd, iedereen is gelijk, er is niemand die bijzondere is, er is niemand die speciale rechten kan krijgen, essentie is dat alle burgers gelijk zijn, en alle burgers gelijke rechten hebben, ja, wat de feiten, nou ja, lees ons artikel 1, want onze hond vet, wat een eigenlijk een vaststaand feit is geworden, waarbij ook deze revolutie, dus al in augustus 89 had gezet, dat die rechten niet waar van die mensen rechten, dat die algemeen geldig waren, niet alleen speciaal voor Frankrijk, maar net zo goed voor mensen die niet in Frankrijk wouden, en dan is de paradox stuk dat dat directoire feit er gewoon een rechtse dictatuur was, daar kwam het de grote treik op neer, en er werd nog wel gestemd met stemrecht, met enorm sterk beperkt, ik geloof dat maar één keer een algemeen mannen kiesrecht daadwerkelijk geëffectueerd is,

en daarna hebben ze het stemrecht fors ingeperkt en zelfs bij die allereerste keer konden, ik geloof bediend is niet stemmen, vrouwen vanzelfsprekend ook niet stemmen, vrouwen kiesrecht, komt in Frankrijk echt verbazingwekkend laat, namelijk pas in 1944, en dat is, zou je niet zeggen, maar zo is het de feiten gegaan, eerst de vrouwen kiesrecht is geloofd, dat zijn Amerikaanse staat in de 19e eeuw, als ik het wel heb, dan heb ik niet helemaal zeker, dat moet ook de vrouwen zelf even nazoeken naar mijn idee.

Dus nu heeft er al een paradoxale ontwikkeling voor gedaan, dat deze revolutie uit de hoofden van de vrijheid van alle Franse burgers eigenlijk nu al ontaard is in een rechtse dictatuur, en dat direct waar, dat begint dus in 1794, en dat duurt tot 1799, want in 1799 wordt de maat overgenomen door Napoleon, en Napoleon, nou ja, daar hoeven we verder, geen Napoleon, had natuurlijk een enorme reputatie opgebouwd.

Gelukkig over gehad, hè, naar Portepodcast.

Precies, Napoleon was een briljante, militaire commandant in allerlei opzichten, sowieso een vondrijk briljante figuur, maar je zou ook kunnen zeggen dat de Franse revolutie op dat moment, met dat direct waar, kun je al spreken van een mislukking, maar nu krijgen we noot de benen in Keizer, die ook nog een dinastieke Keizer wil zijn, ze moeten hem opvolgen in principe.

Het is erger geworden.

Ja, en Keizer die zichzelf gekroond heeft, dat is ook een vrij eizersterk, natuurlijk niet door een of andere autoriteit priester of wat dat ook gekroond is, geloof ik zelfs dat de pauze aanwezig was onder dwang bij de kroning van Napoleon tot Keizer, en ja, je weet hoe dat afgelopen is voor Napoleon, niet al te veel aandacht met de besteden dat we al eens een keer beschrijven, maar nu is de vraag natuurlijk, moet je niet, ja, moet je toch niet besluiten dat die revolutie, die met zulke fantastische algemene, uiteindelijk natuurlijk op de verlichting gebaseerde ideeën gestart was, namelijk de gelijkheid, afschaffen van privileges, rechten die iedereen zou moeten hebben, een democratische begrinselen, is die revolutie eigenlijk niet compleet en peindelijk mislukt, want je weet dat er slotte Napoleon de laatste veldslacht al verliest, bij Waterloo, en dan krijgen we natuurlijk in Frankrijk, krijgen we, er komen de Bourbons, die komen weer terug, broers van Lodewijk, de zesden die op tijd vertrokken waren, dus die niet onthoud waren,

dus daar vindt de Frankrijk een royalistische restauratieplaats, en dat niet alleen, maar het Congres van Wenen, natuurlijk vindt eigenlijk in heel Europa een rechtse restauratieplaats onder leiding van Metternicht, dus ja, moeten we nu toch besluiten de Franse revolutie, het is leuk geweest, maar het is volledig uit de hand gelopen, punten 1, het is uiteindelijk een, die zit ontand in een org die van moordzucht, niet waar, met die halve graden riotina als symbool van die moordzucht, en dan zwijgen we nog over de moordpartijen die elders in Frankrijk hebben plaatsgevonden in de revolutionaire jaren, en het gekke is dat je uiteindelijk moet besluiten dat die Franse revolutie een gigantisch succes geworden is, anders kun je het niet noemen, en dat dat als je even ons eigen grondwet kijkt, dan moet je zeggen dat al die dingen die deze Franse al in 1789, in de zomer van 1789 op papier hebben gezet zijn uiteindelijk de uitgangsprecipes van alle democratische landen ter wereld geworden, en misschien ook wel lolig om Nederlands zelf even natuurlijk als voorbeeld te nemen, wij zijn in zich vanaf 1795, dat zijn wij door de Franse bezet, de moderne Franse, de moderne Nederlandse overheid in Franse creatie, natuurlijk met hulp van de Nederlanders uit die tijden schimmelpending, zijn ze voor dat wel, maar het is zonder Franse bezetting wie weet hoe lang die rare republiek nog voortgekageld zou zijn, nee, en wat je voor Nederland kan stellen, kan je stellen eigenlijk voor een groot deel van Europa, de grote veranderingen die Napoleon had geëffectueerd in Duitsland, die zijn gewoon gebleven wat ze waren, daar hebben ze feiten niks aan gedaan, als je nou over de 19e eeuw overblikkend gaat het over de nazi, de naziasouverein, het democratische aspect, niet waar, overal moest dat zo zijn, ook als je bijvoorbeeld kijkt naar Napoleon's keizerschap, dat berusten op een soort van plebiscitair verkiezingen, dus zijn volgens steeds toestemming eigenlijk aan het volk om een diktatoriaal opererende keizer te worden. Idem ditum, Idem ditus en neef Napoleon III, die niet waar, na 1848 aan de wacht komt, eigenlijk minst legitimititeit, uiteindelijk gebaseerd was op die van de grote keizer, laat iedereen trouwens, als die een paar eises toch nog even gaan kijken naar die kist van Napoleon, in dat, weet je het, die tonde, ja, in de precisie die er ook tonde, dat is toch wel, ja, daar moet je een keer naar hebben gekeken, dat vind ik wel, in die zin moet je zeggen, heeft Frankrijk natuurlijk op basis van de verlichtingsbeweging die veel breder was dan Frankrijk alleen, maar de Frankrijk revolutie is in allerlei opzichten het begin van de moderne politiek, de politiek zoals wij die kennen, ja, in die zin is met de Frankrijk revolutie een nieuw tijdperk begonnen, ik denk dat je dat niet kunt ontkennen, zelfs die Bourbon restauratie in Frankrijk, als je even onder de oppervlakte kijkt, zie je eigenlijk dat het hele Napoleontische Frankrijk, dat dat gewoon er onder zit als het ware, en dat alleen de toplaag is dat weer, en allemaal pastoren zijn in Jorgen en allemaal die dingen meer en de deftige kroningen, alsof we sinds de middeleeuwen niks veranderd was, maar dat is eigenlijk allemaal flauwe kul, in alle opzichten is het naar Napoleonische Europa, niet waar is, is beslissend gebleken voor hoe Europa er in de 90e eeuw uit en ten slotte komen er weer nieuwe revoluties, 1830, 1848, en naja, ten slotte vernies Parijs en Greep op het revolutionaire proces, je moet altijd enorm opkijken dat je niet de revolutie in zelfs er met, laten we zeggen, de stad waar ze uitbreken, steden zijn altijd revolutionair georiënteerd, dat wil helemaal niet zeggen dat de omliggende bewoners natuurlijk ook ja kan allemaal lolen even toevoegen, en veel Amsterdamers denken natuurlijk dat hun culturele en

politieke opvattingen maatgevend zijn voor de rest van het plan, maar dat is gewoon niet zo, je doet er goed aan om het hele land in principe te overzien, en dat geldt in hoge mate dus voor, daar is de revolutie ontspoord, ja, er zijn jaren geweest dat die revolutie volstrekt ontspoord was zonder meer, nog interessanter zei ik dat natuurlijk zich na de Franse revolutie alle mogelijke revoluties hebben voorgedaan, nemen we voor op de Russische revolutie, ook ontspoord natuurlijk, want dat revolutie is toch een beetje de neiging hebben gehad om hun eigen kinderen op te vreten, dat is de kinderfranse revolutie ook gebeurd, dat het gewoon bespiret, niet waar, ik wil niet zeggen zijn beste vriend dan toch, want hij heeft veel vrienden aan, die eigenlijk niet, maar dat die gewoon die heeft laten onthoofden, dat is natuurlijk ook, ja, lees die roman van Hilary Mantel, de Wonde Bladshijden, die is best aangrijpt, dat eindigt ook een beetje met de onthoofding van dan toch, maar je ziet in alle revoluties dat ze altijd terugkijken op de Franse revolutie en zich afvragen in welke fase zitten wij eigenlijk, is het bij ons alle Napoleon zichtbaar, is Trotsky de nieuwe Napoleon in de Russische revolutie, kunnen we niet beter meteen die Trotsky een kopje kleiner maken, want voordat je het weet,

raak je hem niet meer kwijt, denk aan Napoleon. Dus het is een blauwdruk? Ja, het werd eigenlijk een

soort paradigma, een soort revolutionair paradigma. Iedereen analyseerde andere revoluties altijd in de termen van de Franse revolutie, maar dan bleek het toch vaak weer heel anders te verlopen dan de Franse revolutie verlopen is, maar dat revoluties per definitie leiden tot een democratisering, ja, op de hele lange termijn en onder de juiste omstandigheden, maar als je eigenlijk iets zou moeten zeggen over wat er ware resultaten zijn, zeker op de middel lange termijn van revolutie, is het eigenlijk de vergroting, de vergroting van het staatsgezag, ja, als Napoleon nou iets gewerkt stelt, heeft namelijk een veel efficiënter en machtiger overheid dan er was, maar ik was natuurlijk naal en opzicht een rommeltje, fijn motieverdienmodel voor de adel en de geeselijkheid, maar het was een rommeltje en het post-Napoleontisch Frankrijk is geen rommeltje, in die zin is Napoleon er nog steeds, denk aan de code Napoleon, ja, dat zijn allemaal zegenrijk, denk aan de emancipatie van deze regene zaken. Wat houdt die code in? De code Napoleon,

dat die gedaan is in allerlei opzichten, is ons wetboek, zowel het burgerlijk wetboek als een wetboek van strafrecht daarop gebaseerd. En jij zei ook net van de Franse revolutie, is eigenlijk het begin geweest voor de moderne politiek, waar blijkt dat dan uit? Nou, op de links-rechts, onze verdieven zaten rechts van de voorzitten, en de progen zaten links van de voorzitten, dus ja, we maken het uit. Dat is in de Franse revolutie zo begonnen? Ja, zo is dat daar begonnen, maar wat de kern natuurlijk van de zaken is, is dat niet een worst van God gegeven, het recht heeft om ons te besturen, maar dat we daar een bal mee van geloven, maar dat we in feite vinden dat we onszelf moeten besturen, dat de natie, niet waar, dat is de soeverreinig instantie. En die natie is soeverreinig, omdat die democratisch, dat de vorm van die natie, democratisch tot stad is gekomen.

Wie is dat soeverreinig in Nederland? Dat is de volksvertegenwoordiging. Ook niet, ook niet onze regering. Dat was de regering, als de volksvertegenwoordiging zegt, we hebben er gewoon genoeg van,

dan sturen we ze naar huis. Dit was dus de eerste keer dat er zo'n grote opstand in Europa

gezichtbaar was op deze schaal? Nou, dat heeft zich eerder natuurlijk een voorstelt hoofd, namelijk Karel derde in Engeland, en in Engeland heeft dat geleid tot een omvangrijk, een langdurige

burgeroorlog, waarin Krom wel in feite ook een soort van een polionische functie had. Maar dat is met die Engelse zaak, is dat anders afgelopen, dan met de Franse revolutie heeft veel meer invloed

gehad dan, ja ik weet niet of je dit, die gebeurtenis in Engeland, die burgeroorlog gebeurtenis, zoals een revolutie moet zien. Sommige mensen geloven zien dat ook als een revolutie. Kijk, ze draaien natuurlijk je koning ons hoofd, waarvan iedereen tot die tijd beweerde dat ze een van God gegeven recht hadden om ons te heen, dat hun rechten niet het gevolg waren van het feit dat het volk daarvoor gestemd had, maar omdat onze lieverheer het zo wou, ja als je daar natuurlijk helemaal mee stopt met dat idee, dan ben je op weg naar de democratie. Dat die weg naar de democratie merkwaardig wijs altijd de eerste toe leidt, dat de feite de democratie, dat het nog veel minder democratisch wordt dan het eigenlijk was, dat is wel een opmerkelijke zaak natuurlijk.

De een hele belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis waar we nog iedere dag eigenlijk mee geconfronteerd worden. Ja, de Franse revolutie is er altijd, ook misschien wel het idee dat we altijd denken dat we wel overnieuw kunnen beginnen, dat dat ook een beetje een idee is. Denk aan al die hervormingen van die jaren en de namen van de maanden en zo, dat is allemaal al na een jaar of zes is dat allemaal afgeschaft. Wat zijn nog andere dingetjes waar we dus in het politiek opzicht zijn, nog andere punten waar we de Franse revolutie dagelijks in tegenkomen? Dagelijks, nou ik denk dat we vooral neemt Nederland, want wij in een moderne land zijn, met moderne belastingheffing, dat baseert op democratische beginselen, dat hebben we voor een deel te danken aan de Franse bezetting. Geen idee hoe Nederland eruit zou zijn, waarschijnlijk was het anders ook wel gebeurd, maar we zijn door de Franse, in de tijd met de neus op de feite gedrukt, want het kan anders en beter, het kan beter georganiseerd worden. En bij ons leidt het natuurlijk ook tot in feite een vergroting van, denk aan Willem I, de hele vervelende dictator, is misschien een te groot woord, maar het toch wel een machthebber eerste klas was. De Republiek was een soortje jong regeltin vergelijken met het Koninkrijk onder Willem I.

En wat heb jij nou nog zelf geleerd na aanleiding van het lezen van dat boek over de Franse revolutie, wat je niet wist? Ja, dat hangt er vanaf, of het, wat ik niet wist, het is meer het dramatische karakter van de gebeurtenis, want dan denk ik aan die romans van hele heer Mental, 700 pagina's, ik waarschuw me even. Heb je hem helemaal uit al? Ja, die had ik al aangelezen. Het is meer het drama natuurlijk van Robespierre en Danton, want dat gaat daar boek eigenlijk over. En je weet, er is ook een hele turneelstuk over Danton, films gemaakt over Danton, het is in allerlei opzichten een fabuleuze, maar tegelijkertijd een dramatische figuur, en het drama zit er natuurlijk in die twee vrienden die vanuit een gelijke startpunt beginnen. Er zijn heel andere soorten van persoonlijkheden waarbij er te slot er één de ander laat vermoorden, en dan de een die vermoord wordt, namelijk Danton, die roept dus op weg naar het schafot. Jij komt ook nog aan de beurt, en verdomme, drie maanden later was er, ja geloof vier maanden later, april, juli, en ja, drie maanden later was het zover, en is Robespierre ook onthoofd. Oké. Die is al een poging had gedaan, was er vakanten maken, maar dat was niet gelukt. Fransrevolustie dus op hoofdlijnen,

dit he, want er zijn veel meer details die natuurlijk... Ja, dat zijn allerlei fantastische details in de Fransrevolutie natuurlijk, en dat geldt ook voor, omdat Napoleon natuurlijk zo'n tot de verbeelding sprekende figuur was, die, maar ja, Napoleon heeft de feiten toch Europa op een andere koersgezet in allerlei opzichten. Ik denk ook aan het feit over de verovering van Spanje door Napoleon, die overstod een gruwelijke langdurige guerrilla oorlog heeft geleid op het Spaanse schierijland, maar natuurlijk de alle Spaanse colonieën, Zuid-Amerika zijn daar, en als gevolg daarvan zelfstandig aan worden.

Mensen nou vragen hebben over dit onderwerp, kunnen ze die altijd stellen natuurlijk? Ja, die kunnen ze altijd stellen, of ik ze ook altijd kan beantwoorden. Ik ben bepaald geen specialist op het punt van de Franse geschiedenis. De interessante is dat dat eigenlijk, want je weet, zo kwam ik er ook wel een beetje op, we hebben natuurlijk de 200-jarige verjaardag gehad van de Franse revolutie in 1989. Toen was, hoe heet die, hoe heet dat, Mitterhaal was president van Frankrijk,

en dat was ook gekratierd, daar moest flink feest geveerd worden, maar het is eigenlijk niet een groot feest geworden, ook omdat men het eigenlijk ook bij die gelegenheid, en tot op de dag van vandaag,

niet eens kan worden over, of het positief of negatief, is naar de Franse revolutie eigenlijk een soort idiot, gewelddadige evenement geworden, gesmoord in bloed bij die halve gehaarde riotienemachine, of is het te slotte toch een zaak die positief gewaardeerd moet worden, en hoe moet je aankijken tegen de verschillende bevolkingsgroepen en hun rol in de revolutie, want je moet je wel realiseren, en natuurlijk dat uiteindelijk de elite, zowel Danton als Robespierre, waren relatief deftige mensen, niet de absolute top, maar wel relatief deftige en gescholende mensen, wat is er om geweest, hoe moet je die zankulot beoordelen, ik moet je dat positief zien, of het zijn gewoon relleren, lui die in elke stad hebben, die wij ook met het oude nemen, bij het oude nieuws zie je elke jaar het realmoment eigenlijk, maar iets te gebeuren, en ze lopen doop, de winkels worden geplunderd, de boel wordt in de fik gestoken, denk ik aan de wijn en de staat

op dit punt, ja, dus ook wie zeggen, wie zijn de actoren die het toe hebben gedaan, en hoe zit

de relatie in elkaar tussen Adel, de Parijsbevolking, de bevolking van Frankrijk als geheel,

op dat Frankrijk, ook in alle opzichten, een allergaatje was waar, en hier zou

grote stukken van Frankrijk, zou je met Parijs Frans niet verstaan zijn,

en pas veel later eigenlijk, ja, er is een boek dat heet Passence Into Fransmen,

van meneer Weber, ja, en dat gaat eigenlijk over de laatste 19e eeuw, in de vorige 20e eeuw,

en wanneer wordt een land, wanneer vervoelen mensen zich ook deel van de natie, ja, dat komt

vast natuurlijk met moderne media, moderne transportmethoden, kijk, dat is stukheid lang tot

de vecht, zeker in Frankrijk tot verre 19e eeuw, als je in een dorpom ergens in het midden

van Frankrijk, je wist je veel, ik wam ook helemaal niet in Parijs, er was gesproken van,

als je naar Parijs ging, dan wist je dat je naar een ander bestaande begon, dat wel, en, en,

nou, dan zijn het natuurlijk in Nederland, maar heel weinig mensen die nooit in Amsterdam zijn geweest,

nemen ik aan, of in Den Haag, er zouden al veel mensen zijn die nooit door het binnenhoofd zijn geweest,

dat denk ik wel, ja, denk ik wel, die kunnen we even reageren, als je iemand kent, maar daar moeten

we natuurlijk, ja, ten hoorde heb je de tv, dus je bent ook in de kamer geweest, je hebt een natuurentje van, met scholen geeft dat toch vaak naartoe, als het gaat over democratie, dan wordt er zo'n

excursie gepland naar de tweede kamer, daar huist onze democratie, maar onze democratiehuis, daar

natuurlijk eigenlijk helemaal niet, die huist in het feit dat we met enige regelmaat onze stem mogen uitbrengen, dat we dat altijd op een verstandige manier doen, dat zou ik niet willen bevestigen, maar het gaat erom dat het kan, ja, en dat is natuurlijk altijd het dilemma waarvoor je staat, als je denkt wat zijn die kiezers toch ongelooflijk stond, dat het alternatief is, diktatuur, ja, daardoor hoorde ik nog iemand anders Rens Brahmaker, volgens mij, van D66, die ook de kamer verlaat, die schijnt hele leuke rondleidingen te geven voor scholen, dat zij juist vullen, volgens mij ergens, ja, maar dat die vertrekt, ja, ja, goed, die hebben we natuurlijk voor gezien, maar dat geeft dus aan de statie Kamerleden, dus ook vaak, als je dus niet op TV ziet, dat ze dus rondleidingen geven, nog even over die vragen of de Franse revolutie nou goed of slecht is, wat is jouw eigen afweging? Goed, maar ja, het is dan een heel, heel complexe balans, maar uiteindelijk zou ik zeggen, op de zeer lange termijn vooral, zei dat moet je de gevolgen van de Franse revolutie, die moet je denk ik toch als positief zien, die waarschijnlijk aangetje is het, ja, ja, de luisteraars kunnen daar natuurlijk niet van meegenieten, maar op de motorkap van de auto is een prachtige kat verschijnen, met oranje ogen, die ook zo geboeid is geraakt door mijn betogen over de Franse revolutie, dat hij nu probeert naar binnen te klimmen. Hoe heet deze kat? Dat

weet ik niet, oké, je kunt hem vragen, ze heeft gele ogen eigenlijk, niet oranje, maar gele ogen.

Is dit niet, dit is niet de ene kat die hier al eerder heeft gezeten toch? Jawel,

dit is altijd een nieuwsgierige aangetje, die toen een keer binnen zat, ja, dit is die kat die in die hadsel zelf in laten sluiten, in een woning, waar de mensen met vakantie waren gegaan, waardoor de straatapp is die toen toch bevrijd geraakt. Ja, precies in de groepsapp was inderdaad, was er inderdaad sprake van. Oké, ja, ik zou zeggen, ik denk toch, ik denk uiteindelijk positief over, ik geef toe die immense gevel dadigheid, je maakt door revoluties, maak je een soort energie los en die moet er dan uit, die is ook heel lastig om met halve wegen te stoppen, nou ja, die zou kunnen zeggen dat de Amerikaanse revolutie natuurlijk, die is in een redelijk stadionact ontstilstand gekomen, maar daar zijn tuurkwel die onvervangelijkheidsoorlog van nodig geweest. Ja, precies, leuk als je deze aflevering nou gehoord hebt, moet je eigenlijk ook weer de podcast van Napoleon hier achteraan luisteren, dan heb je dit complete verhaal, die aflevering hebben wij eerder al gemaakt en voor het gemak vind je de link naar die aflevering in de beschrijving bij deze podcast, dat is de tekst onder deze aflevering, die kun je even openklappen en dan vind je daar het linkje en daar kun je ook aanmelden voor onze whatsapp groep, in die whatsapp groep staat nu een lijst met allemaal onderwerpen uit de geschiedenis, aangedragen door luisteraars, check die lijst eventjes en geef even jouw favoriete onderwerp aan en als het onderwerp er niet bij staat dan kun je het op die lijst plaatsen zodat we dat de volgende keer kunnen bespreken. En vergeet je niet te abonneren op deze podcast want dan merk je vanzelf wanneer er weer een nieuwe aflevering is, krijg geen seintje en kun je die als eerste luisteren.

Het was totaal uit de hand gaan lopen, dan roep je ook van binnenkort ben jij aan de buurt,

[Transcript] Maarten van Rossem - De Podcast / #451 - Franse Revolutie: Het Volk in Opstand

de vader van de atombom. Het luisterboek over de atombom.

Helemaal niet, het atombomproject is een gigantisch project waarbij honderdduizenden mensen betrokken waren wat allerlei verschillende leiders had. Maarten's reactie op de film op een ijmer en ruim vijf uur lang college over de geschiedenis van de atombom. Het luisterboek Atombom luister je nu via de link in de shownotes.

Wil je nog een podcast luisteren? Luister dan nu naar een profiel van de gevreesde baas van bunkbank Ali Niknam. Je vindt de aflevering via de link in de shownotes.